

Detaljerad NVI av dike och bedömning av stare

Innehållsförteckning

<i>Inledning</i>	1
<i>Detaljerad NVI för dike nummer 3</i>	2
<i>Bedömning av de öppna markernas värde för staren</i>	4
<i>Exploaterings påverkan på staren födosök under häckning</i>	8
<i>Kompensationsåtgärder</i>	8

Inledning

Calluna har tidigare utfört en NVI för Rocklösaån och dess omnejd i samband med att en detaljplan tas fram för närområdet. Efter samråd med Länsstyrelsen har det framkommit frågor gällande staren nyttjande av exploateringsområdet samt värdet av existerande diken inom detta område, där ett av de fyra diken är av sådan karaktär att det kan behövas dispens från biotopskyddet.

Därför genomfördes den 19 juni 2018 en detaljerad naturvärdesinventering av dike nummer 3 (se figur 1) med tillägget naturvärdesklass 4 (visst naturvärde) och detaljerad redovisning av naturvårdsarter för detta dike (även de tre resterande diken sågs dock snabbt över). Vid en detaljerad naturvärdesinventering ska linjeobjekt (i det här fallet delar av diket) som är ned till 10 meter långa, eller i förekommande fall ytor om ner till 10 kvadratmeter, avgränsas.

En inventering av omgivande öppna marker gjordes också, för att utreda betydelsen av området för staren födosök. Inventeringen genomfördes inom cirka 1 kilometers avstånd från konstaterad häckningsplats för stare. Inventeringen utfördes av ekolog Lisa Sigg från Calluna AB.

Detaljerad NVI för dike nummer 3

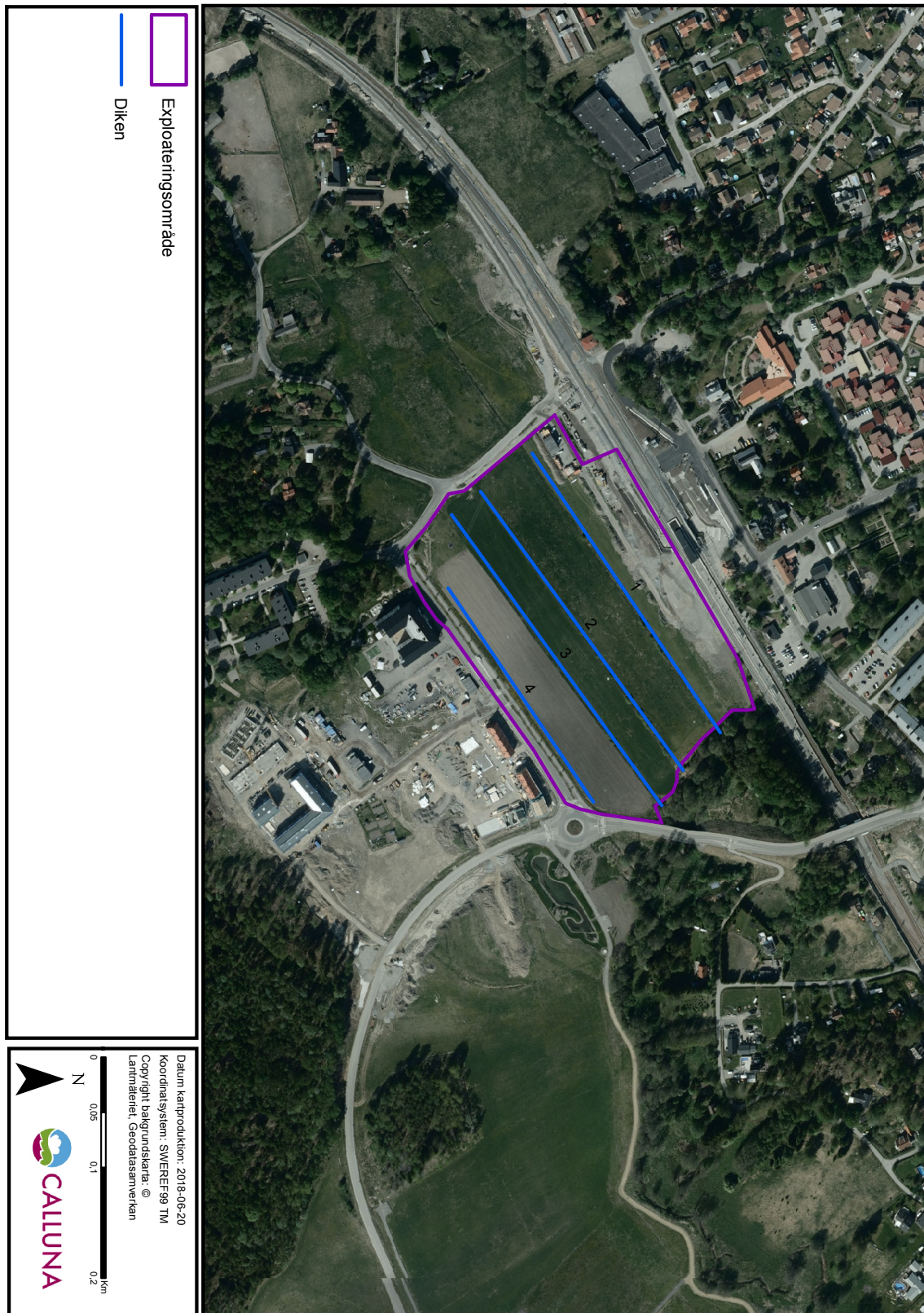
I figur 1 kan man se placeringen av de fyra diken som går igenom det planerade exploateringsområdet. Alla diken går parallellt med varandra och löper igenom jordbruksmark i sydvästlig-nordöstlig riktning.

Naturvärdesinventeringen genomfördes av dike nummer 3 (se figur 1), men även de intilliggande resterande tre diken sågs över.

Vid inventeringen framgick det att varken dike nummer 3 eller något av de andra diken hade några naturvärden. Dikena var vid inventeringstillfället helt torrlagda och det kunde endast observeras triviala och ofta kvävegynnade arter, så som brännässla, älggräs och på sina håll också bladvass. Andra arter som observerades var exempelvis stormåra, hundäxing och annan gräsvegetation samt några mindre klibbalar och ett par buskar av vide. Längst i väster kunde också ett antal tuvor av vecketåg observeras. Längst i öster växte rikligt med björnlöka, dock inte i diket.

Det fanns partier längs diket som verkar hålla fuktigheten något längre än övriga partier, vilket återspeglades i att det där växte bladvass respektive vecketåg. Men i övrigt fanns alltså ingenting som tydde på att diket skulle hålla vatten under större delen av året, och på så vis utgöra habitat för värdefullare vattenvegetation eller fauna. Den här våren och sommaren har visserligen varit exceptionellt varm och torr, vilket skulle kunna påverka vegetationen.

Callunas bedömning är att diken inte hyser några naturvärden och inte bör omfattas av biotopskyddet eftersom det inte håller vatten under tillräckligt stor del av året. Därför är heller inga kompensationsåtgärder för att minimera den negativa påverkan på diken vid en exploatering nödvändiga.

Figur 1. Kartan visar exploateringsområdet och placeringen av de fyra dikena. En NVI av dike nummer 3 genomfördes, men inga naturvärden kunde observeras.

Figur 2 och 3. Bilderna visar dike nummer tre med ymnig vegetation av exepelvis älggräs, brännässla, bladvass och stormåra. I figur 3 kan man även se vallodlingarna på sidorna om diket med bland annat ängskavle, timotej och till vänster med inblandning av baldersbrå.

Bedömning av de öppna markernas värde för staren

Vid den tidigare naturvärdesinventeringen kunde man konstatera att det fanns häckning av stare i direkt anslutning till exploateringsområdet, nämligen i skogsområdet längs den nordöstra sidan. För att utreda hur stort värde exploateringsområdet har för staren födosök genomfördes därför en inventering av exploateringsområdet men också de närliggande öppna markerna inom cirka 1 kilometers avstånd från den konstaterade häckningsplatsen (se figur 4), detta område kallas i kartan för utredningsområde.

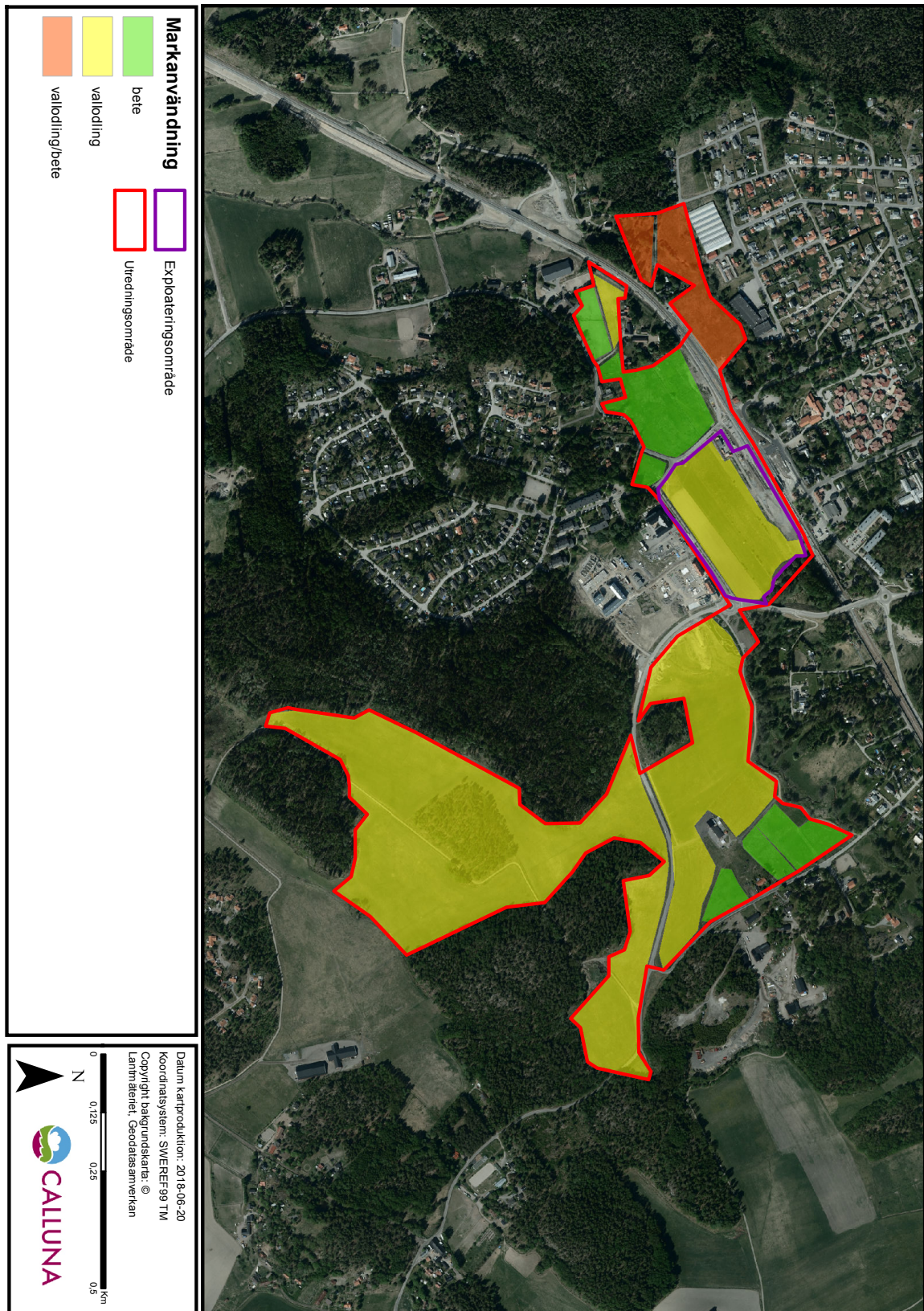
Den största arealen av de öppna markerna utgörs av vallodlingar, där det med största sannolikhet alltså odlas foderblandning till hö eller ensilage (se figur 5). Det finns tre hästgårdar i eller i nära anslutning till utredningsområdet, en i nordväst (Tungelsta ridskola), en i nordöst samt en strax sydost om utredningsområdet. Det är därför ganska rimligt att anta att vallodlingarna odlar foder till dessa hästar.

De områden som inte utgörs av vallodling utgör istället hästbete. Flera av dessa är välbetade och lämpar sig väl för staren födosök. Staren är under just häckningstiden helt beroende av öppna gräsmarker med ett fältskikt som är betat eller kortvuxet inom ett rimligt avstånd från häckningsplatsen (max en kilometer). De föredrar ofta kortbetade betesmarker, något som också bekräftades i samband med inventeringen då ett par starar sågs födosöka tillsammans med ett par hästar i en av de välbetade betesmarkerna i nordöst (se figur 6). Ett par av beteshagarna är dock inte lika välbetade i dagsläget (se figur 7). I nordväst finns också ett par områden som i dagsläget utgörs av vall, men där det är lite oklart om bete kommer påbörjas längre fram under sommaren. Det verkar dock troligt eftersom dessa områden är instängslade.

Att så stor andel av de öppna markerna utgörs av vallodlingar är för staren negativt eftersom vegetationen växer sig alldeles för hög under häckningsperioden, då lämpar sig istället de betade områdena. Under vår och höst kan ytorna där det bedrivs vallodling ha större betydelse för starens födosök eftersom vegetationen då är mer kortvuxen respektive nyskördad.

Utanför utredningsområdet finns dessutom en hel del villaträdgårdar som också kan lämpa sig för födosök, men dessa har inte beaktats i denna utredning.

Förutom starparet som sågs födosöka i hästhagen i nordost sågs även ett tiotal starar flyga tillsammans i grupp från den nordvästra delen av utredningsområdet mot öster.

Figur 4. Kartan visar de öppna marker som inventerats med avseende på att utreda värdet för häckande stare i området.

Figur 5. Bilden visar en av de, för området, typiska vallodlingarna.

Figur 6. På bilden syns en av de välbetade hästhagarna i öster. Till vänster och till höger om den närmaste hästen syns två starar födosöka.

Figur 7. På bilden syns en av hagarna i nordvästra delen av området där bete har förekommit, men med ett lägre tryck än vad som kan ses på exempelvis figur 6.

Exploaterings påverkan på staren födosök under häckning

Inom det planerade exploateringsområdet utgörs cirka 4.8 hektar av öppen jordbruksmark, som vid exploateringen kommer försvinna. Av den sammanlagda öppna marken inom utredningsområdet utgör detta tio procent. Men eftersom all den ianspråkstagna ytan i dagsläget utgörs av vallodling, som ju har för hög vegetationshöjd för att kunna utgöra bra födosökslokal för staren under häckningsperioden, så har den föreslagna exploateringen antagligen inte någon större negativ effekt på staren möjlighet till födosök under häckningsperioden. Däremot kan det inte uteslutas att staren nyttjar området för födosök under andra tider på året. Exploateringen skulle snarare kunna få en positiv effekt. Detta under förutsättning att de anlagda grönyrtorna sköts på rätt sätt genom att inte tillåta för hög vegetationshöjd.

Enligt detaljplaneförslaget kommer en stor del av exploateringsområdet i öster att utgöras av parkmark med åtminstone delvis kortklippta ytor samt en damm som kommer ligga i nära anslutning till ån. Dessa områden skulle kunna lämpa sig väl för staren födosök, eftersom staren ofta kan utnyttja just gräsmattor och vägkanter för födosök. Kortklippta gräsytor planeras också i väster, insprängd kring och emellan den nya bebyggelsen. Dessa ytor kan också lämpa sig för födosök även om dessa ytor tros ha ett något lägre värde på grund av den direkta närheten till bebyggelsen.

Kompensationsåtgärder

Man kan med hjälp av ganska små medel förbättra staren förutsättningar till boplatser och födosök genom uppsättning av holkar och genom rätt skötsel av grönområdena inom exploateringsområdet.

Staren är en tacksam fågelart som gärna häckar i uppsatta holkar. Holkar kan med fördel sättas upp på flera ställen inom exploateringsområdet, men eftersom det redan finns hålträd och häckande starar strax nordöst om exploateringsområdet är det därför bra om man prioriterar att sätta upp holkar i exempelvis den andra änden av exploateringsområdet.

En annan kompensationsåtgärd är att försök skapa så stora sammanhängande gräsytor som möjligt, gärna med avsaknad av träd och buskar eftersom staren helst födosöker i helt öppna miljöer där de har bättre översikt mot exempelvis rovfåglar och dylikt. Gräsytorna måste sedan klippas regelbundet för att hålla gräsvegetationen tillräckligt kort för att attrahera staren. Även trädgårdar och vägkanter med klippt gräs kan alltså utgöra födosökshabitat för staren.